facultas nō conceditur. ¶ P. ordo vnus in infinitum nō excedit alterum. si ergo inferiores continuo merentur per exterius ministerium. videtur q̄ quādoq; perueniant ad graduꝫ superioris ordinis: ⁊ ita esset ordinum confusio. ¶ Preterea efficacia meredi in operatiōe est vel propter difficultatē operis vel propter pfectionē: sed non propter difficultatem: quia angeli sua ministeria explent sine labore oī: ⁊ difficultate: ergo si propter pfectionem cum operatio qua deum contemplantur sit nobilior ⁊ pfectior. videtur etiā q̄ per illam mereant. ⁊ cum hꝫ sit cōmunis oībus beatis: ⁊ nō interrupta. videtur q̄ facti sint in ꝓtinuo merito: ⁊ ita q̄ eorū gloria in infinitum crescat.

Sꝫ contra in quibuscūq; inuenit perfectio vnius rationis in eis sūt eadē ꝓncipia consequēdi pfectionē illā: sꝫ in angelis ⁊ hoibus est beatitudo vnī⁹ ratiōis. cū ergo hoīes ad beatitudinē sine merito nō pueniant. videt q̄ nec angeli. ¶ Preterea. fm Bernar. i hoc fuit peccatū angeli q̄ gloriaꝫ sine merito habere voluit: nō autē hoc fuisset ei peccatū si ad hoc ordinatus esset vt beatitudinē haberet quā nō mereret. ergo videtur q̄ nō habuerūt beatitudinem sine merito.

Rēspōdeo dōm q̄ sustinēdo angelos in gra fuisse creatos planū est ad hoc respōdere: gratis certissime meritū primū ꝓcessisset. Si autē in gra creati nō sūt: sꝫ gra fuit eis sīl' data cū gloria: tūc sūt tres opiniones: quidā enim dicūt q̄ suā beatitudinē nullo modo meruerūt nec fuit eis data gra ad meredum: sꝫ ad btē viuēdū hoc autē nō videt cōueniēs: q⁊ beatitudo hꝫ rōnē ꝓmy: ꝓmiuꝫ aūt sine merito eē nō pōt: sicut nec pena sine culpa. Alij dīt q̄ p opera q̄ sūt post ꝓfirmationē ghus nobis ministrāt merent btitudinē quā ꝑ⁹ acceperūt: sicut aliquis miles meret munus sibi a rege collatū posterius militādo: sꝫ hꝫ ēt simplr loq̄ndo nō videt ꝓueniēs: q⁊ btitudo hꝫ rōnē termini: meritū aūt cū sit tēdēs i aliud hꝫ rōnem vie. vñ nō vident se posse cōpati vt aliq̄s beatus i statu meredi ex. stat. Sꝫ fm qd pōt sustineri: vt. s. mereri itelligāt nō ꝓmiū eēntiale q̄ē eoꝝ btitudo: sꝫ ꝓmiuꝫ accidētale q̄ē gaudiū de illis q̄ p eorū officia saluāt. ¶ Et iō vr cū alys dōꝫ q̄ meritū i eis nō ꝑcessit ꝓmiū tēpore: sꝫ natura: q̄ facile itelligi pōt ex his q̄ supra dicta sūt. Sicut enim actus lib. ar. b. ē dispō ad grām: ita actus informatus grā est meritū glorie. Unde vnus ⁊ idē cōuersionis motus ē ꝑparatio ad grām fm q̄ ē ex libero arbitrio ⁊ meritorius glie: scōꝫ q̄ ē gratia informatus: ⁊ iteruꝫ fruitiōis actus fm q̄ cōpletur per habitum glorie.

Ād ꝓmū ergo dōm. q̄ nō ē necessariū meritum ꝓcedere ꝓmiū tēpore: sꝫ nā tm̄. glibꝫ. n. actus meritorius hꝫ aliq̄ō ꝓmiū sibi adiūctū: sicut ⁊ glibꝫ actus iordinatus hꝫ penā. vt dicit Aug. i libro ꝓfessionū. ¶ Ād 2m dōm. q̄ ⁊ si supiores nō mittāt: nihilominus tm̄ p eos regulāt inferiores i suis ministerys: ⁊ iō meritum respcū accidētalis ꝓmy cōē ē: ⁊ p hꝫ pz rūsio ad tertiū. ¶ Et ꝑterea ordines distinguūt scōꝫ gradū. i ꝓmio eēntiali q̄ō p misteria nō augeret. ¶ Ād 4m dōꝫ q̄ act⁹ mistery āgelor hūt efficaciā meredi rōne effect⁹. s. salut⁹ hoiuꝫ gh⁹ ministrāt ō q̄ redūdat i eis gaudiū: q̄ō est accidētale ꝓmiuꝫ. ¶ Expositio textus.

Aerti odio hre ⁊c. Uidet hoc ēt eē impossibile: quia sicut nihil amat nisi bonum vel in ratione boni: ita nihil odio habetur nisi ratione mali: sed in deo nulla est ratio mali: ergo odio haberi nō potest. ¶ Sed cōtra est. q̄ō dicitur in psalmis: superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Ād q̄ō dicendum q̄ ipsum deum fm q̄ē nullus odio hre pōt: sꝫ rōne alicuius effectus eius qui cōtrariat volūtati iquātū ē punit vel ꝓhibēs vel aliquid huiusmōi. Nō ita q̄ ꝓius dedita subtrahunt: ex quo videtur: q̄ in gratia creati nō sunt: sed hec sunt verba magistri qui huius opinionis videt fuisse.

¶ Qr de maioribus ⁊ de minoribus quidā ceciderūt: inter quos vnus fuit celsior. s. lucifer.

¶ Distinctio. VI.

Preterea sciri opꝫ: quoniā sicut de maioribus ⁊ minoribus quidā pstiterūt: ita de vtroq; gradu q̄dam corruerūt. Inter quos vn⁹ fuit oībus alijs cadētibus excellētior: nec iter stantes aliqs fuit eo dignior: sicut testimonijs auctoritatū mōstrat. Ait. n. Job. Ipse principiū viarū dei. Et in Ezechiele legit. Tu signaculū similitudinis plenus sciētia ⁊ pfectiōe decorus i delicijs paradisi dei fuisti. Qd exponēs Grego. ait. Quāto magis in eo subtilior ē nā eo magis in illo imago dei silis ifinuat ipressa. Itē i Ezechiele legit. Omis lapis pciosus opimētū eius. i. ois angelus q̄si operimētū erat: q⁊ vt dicit Grego. In alior cōparatiōe ceteris clarior fuit. Unde ⁊ vocatus ē Lucifer: sicut testat ysaias. Quō inq̄t cecidisti Lucifer; qui mane oriebaris ⁊c. Qui nō vnus ordo: sꝫ vnus spūs accipiēdus ē q̄ teste Isidoro postq̄ creatus ē eminētia nāe ⁊ pfunditate sciētie sue ppendēs: in suū creatorem supbiuit in tm̄ q̄ ēt deo se eq̄re voluit. vt i ysaia dicit. In celū ascendā supra astra celi: ⁊ exaltabo soliū meū ⁊ ero silis altissimo. Silis quidē deo eē voluit nō p imitatōem: sꝫ p eq̄litate pōe. ¶ Uñ ⁊ quo delectus fuit merito sue supbie.

Et tāte supbie merito de celo. i. ō empireo celo in quo cū alijs fuerat delectus ē in istū caliginosum aerē cū oib⁹ sue prauitatis cōsortib⁹. Hā vt Joānes ait i Apocal. Draco de celo cadēs secū tertiā partē stellarum traxit: q⁊ lucifer alijs maior nō solus cecidit: sꝫ cū eo alij multi: q̄ ei i malicia cōsenserūt: eosq; cadētes hui⁹ caliginosi aeris habitaculū recepit. Et hoc ad nāz ꝓbationē fcm ē: vt sint nobis cā exercitatiōis. Uñ apls. Colluctatio ē nob aduersus pncipes ⁊ ptātes mūdi h⁹: ⁊ aduersus rectores tenebrarum harum ꝫ spūalia negtie i celestib⁹. Qr demōes q̄ sūt spūales ⁊ nequā in hoc turbulento aere nobis ꝓpinquo q̄ō celum appellatur habitant. Unde ⁊ dyabolus aeris princeps dicitur.

¶ Qr nō ē ꝓcessus eis habitare i celo vl i terra.

Non. n. est eis cōcessus habitare i celo q⁊ clarus locus ē ⁊ amenus. Nec in terra nobiscū: ne hoīes nimis infestarent: sꝫ iuxta apli Petri doctrinaꝫ in

epl'a canonica traditã: i aere isto caligioso q eis q̃si carcer vsq; ad tps iudicij deputatus ê. Tũc ãt ỏtrudũt in baratrũ iferni ꝫ illỏ. Ite maledicti i ignẽ eternũ: q p̃parat⁹ ê dyabolo ⁊ ãgel'eí⁹.

¶ Qz demones alij alijs pzesunt ⁊ habent etiaz alias pzelationes.

ET sicut iter bonos angelos alij alijs p̃sunt: ita ⁊ iter malos alij alijs p̃lati sũt: ⁊ alij alijs subiecti. Quãdiu. n. durat mũdus: angeli angelis ⁊ hoies hoib⁹: ⁊ demões ỏmỏib⁹ p̃sũt: sz i futuro ois euacuabit̃ p̃latio vt docz apl's. Hñt quoq; ꝫ modũ scie matoris vel minoris p̃latiões alias maiozes vl' minozes. Quidaz. n. vni, puincie: alij vni hoi: alij vni vicio p̃sũt. Uñ dr̃ spũs supbie: spũs luxurie ⁊ huiusmỏi: qz de illo vitio maxie pỏt hoies tẽtare a quo noiat̃. Inde ê ẽt q; noie demonis divitie vocant̃. s. mãmona: ê. n. nomen demonis mãmona: quo noie vocãt̃ divitie ꝫ syrã liguã Hoc aũt nõ iỏ est q; dyabolus in ptãte bẽat dare vel auferre divitias cui velit: sz qz eis vtit̃ ad hoium tẽtationẽ ⁊ deceptionem.

¶ An oẽs demones sint in hoc aere caliginoso an aliqui sint in inferno.

SOlet aũt q̃ri vtz oẽs in isto aere caliginoso sint: an iã aliq sint in inferno. Qz in ifernũ quotidie descẽdant aliq demonũ ꝫsimile ẽ: qa aias illuc cruciãdas ỏducũt. Et q; illic aliq sp sint alternatis fozte vicib⁹ nõ pcul ê a ꝫo: q illic aias detinent atq; cruciãt. Qz aũt maloz aie illuc descẽdũt at q; ibi puniãt̃: ex eo ꝛstat q; xps ad iferos descẽdit vt iustos q ibi tenebãt̃ educeret. Si. n. iusti illuc descẽdebant: multo magis iniusti: ⁊ sicut tradit auctozitas cuz iustos eduxit: iniquos ibi reliquit. Adomozdit. n. infernũ nõ absozbuit.

¶ Quidaz putãt luciferum in iferno religatum ex quo tentauit cristũ: ⁊ victus est: quẽ primũ hoiem tentasse ⁊ vicisse dicũt.

DE lucifero aũt qdã opinant̃ q; ibi religatus sit: ⁊ ad nos tẽtandos nõ bẽat nũc accessuz: qz i apocalipsi legit̃. Cũ cõsũmati fuerit mille ãni soluet̃ satbanas de carcere suo: ⁊ exiet ⁊ seducet gẽtes: qỏ erit nouissimo tpe ãtixpi: qñ erit tãta tribulatio vt ẽt si fieri pỏt moueãt̃ electi. Quẽ ibi religatũ dicũt ab eo tpe quo tẽtauit xps in deserto vel in passiõe: ⁊ victus ê ab eo. Ipsuz putãt primum hoiem tentasse ⁊ vicisse: ⁊ secũdo deũ: sz ab eo victum esse: ⁊ ideo in inferno religatũ. Alij autem putant ex quo cecidit pzo peccati sui magnitudine: illic fuisse dimersum.

¶ Qz lucifer modo non habet potestatẽ quã habebit tempoze antixpi.

SEd siue in ifernũ dimersus sit: siue nõ credibile ê nõ eũ hãc facultatẽ accedẽdi ad nos: quã bẽbit i tẽpoze antixpi: i quo fraudulẽter ac violẽter operabit̃. Et iỏ fozte dr̃ tũc soluẽd⁹: qz tũc dabit̃ ei a deo ptãs tẽrandi hoies: quã modo non hz.

¶ Qz demones semel victi a sanctis nõ accedũt amplius ad alios.

PLus quoq; q a sanctis iuste ⁊ pudice viuẽtibus vincunt̃: ptãs alios tẽrandi vt adimi. Uñ Origenes. Puto iquit sane q; sancti repugnãtes aduersus istos icẽtores ⁊ vincẽtes minuãt exercitũ demonũ: vel q; q̃plurimos eoz iterimãt: ne vltra fas sit illi spiritui q ab aliquo sancto caste ⁊ pudice viuente victus sit: ipugnare iterũ aliũ hoiem. hoc autẽ quidã putãt intelligendũ tm̃ de illo viuo in quo superatus est: vt si de superbia aliquem virum sanctũ tentat ⁊ vincit̃: vlterius nõ liceat ei illuz vel alium de superbia tentare.

¶ Diuisio textus.

QStẽsa diuisione malozuz angelorum a bonis per auersionẽ ⁊ ꝛuersionẽ: hic incipit determinare ea que cõsequũt̃ auersos ⁊ cõuersos sm q; in eis ꝛueniũt vel differũt. ⁊ diuidit̃ i partes tres. In p̃ma determinat ea q̃ ꝛsequũt̃ eos quãtũ ad nãe cognitiõez. In scỏa ea q̃ ptinẽt ad potestatẽ. 7. di. ibi. (Supradictũ est: q; angeli pstiterũt ⁊c.) In tertia ea q̃ ptinẽt. ad cozpoz assumptionẽ. 8. di. ibi. (Solet i qõne vsari ⁊c.) ꝓña in duas. In p̃ma determinat veritatez. In scỏa mouet qõnez ex determinatis. ibi. (Solet aũt queri ⁊c.) Circa p̃mũ duo facit. ꝓzio ponit eoz ꝛditionẽ quãtũ ad nãe gradũ añ pctm̃. In scỏa ꝛditionez eoz post pctm̃. ibi. (Et tãte supbie ⁊c.) Et p̃mo quãtũ ad locũ. Scỏo quãtũ ad p̃latiỏis gradũ qui gradũ nãliuz sequit̃. ibi. (Sicut iter bonos ⁊c.) ¶ Solet ãt queri ⁊c. Dic mouet qõnẽ quãtũ ad ea q̃ dicta sũt de loco: ⁊ p̃mo determinat eã i cõi. Scỏo in spãli. ibi. (De lucifero aũt ⁊c.) Ubi p̃mo determinat eam quãtũ ad primũ angelũ. Scỏo quãtũ ad alios. ibi. (Alys quoq; qui a sanctis ⁊c.)

¶ Questio. I.

HIc quinqz querunt̃. ꝓzio de quo ozdine fuit sup̃mus angel⁹ iter peccãtes q; lucifer dr̃. Scỏo qual'r peccatũ alioz ad eius pctm̃ se bẽat. Tertio de loco eis post pctm̃ debito. Quarto si est iter eos p̃latiỏis grad⁹. Quinto de pugna eozũ ad nos.

¶ Utz lucifer fuerit sup̃mus oiuz angeloz. I.

AD primuz sic pcedit̃: vt q; lucifer ñ fuit sup̃mus oium: qz ad eũ sm Ezechielẽ. 28. dr̃. Tu cherub ꝓtegẽs ⁊ extentus: sz ozdo cherubin sm Dio. et Brego. nõ est sup̃mus ozdo. ergo videt̃ q; nõ fuit de sup̃mo ozdine. ¶ P. Damas. dicit de ipso q; preerat terrestri ordini: sz iferiozibus ministerijs sm Dionysiũ p̃ferũtur iferiozes ozdines. ergo videt̃ q; fuerit de iferiozib⁹ ozdinibus. ¶ P. nã cuiuslibet angeli ozdinata ê ad btitudi

nem:ſz nō eſt ꝓbabile q̄ dina ordinatio in nā nobiliſſima totius vniuerſi fruſtrata ſit.ergo videt̄ q̄ iſte angelus qui ceteris ſuperior fuit a btitudine nō cecidit.¶ P̄.peccatū nō pōt eē in nā aliq̄ niſi hñte politatē que ꝯſequitur eam ſm q̄ ex nihilo eſt:ſz ſuperior angelus quāto deo q̄ act⁹ purus vicinior fuit tāto minus de poſſ habuit.ergo videtur q̄ peccatū in eo minime locū hre potuit.

Sz contra eſt q̄ dicit Ezechielis.30.Oē lignuz paradiſi dei nō eſt aſſimilatū illi nec⁹ pulchritudini eius:ſz p lignū paradiſi ſignificātur angeli. ergo videt̄ q̄ angelo peccāti ad quē verba p̄dicta referunt̄ nullus angelo⁹ equari potuit.¶ P̄.Gregorius dicit i lra q̄ in alio⁹ operatōe ceteris clarior fuit:ſz ordo claritatis ē ſcōz gradū nāe.ergo peccās angelus ceteris altior fuit.

Respondeo dōm q̄ hāc q̄ſtionē Auguſtinus mouet.xi.ſup Geneſim ad lram:⁊ indeterminatā relinq̄t:eo q̄ de his q̄ ptinēt ad angelos pauca voluit aſſerēdo tradere:ſz poſtmodū Grego.expſſe determinat q̄ fuit altior ceteris nō ſolū peccātibus:ſz etiā ſtantibus cui cōſentit ꝯmunis ſnia: q̄ quidē probabilis ē.tum propter multas auctoritates q̄ hoc figuratiue exprimere videnť:tum etiā ex hoc q̄ nō eſt probabile creatoris eq̄litatē aliquo modo illum ſpiritum appetiſſe:qui etiā alteri creature ſubiectus erat.vnde oportet q̄ ille qui hoc appetyt ceteris fuerit altior.

Ad primuz ergo dōm.q̄ dona iferiorum ordinū quibus noiant̄ ſūt etiā in ſuperioribus ordinibus eminēter:vnde ſuperior ordo noīe iferiorīs noīari pōt:⁊ iō dico q̄ angelus ille nō dicit̄ Cherub:qz de ordine Cherubin fuerit:ſz magis de ordine ſeraphin.dicit̄ aūt cherub ad exprimēdum qualitatez culpe: qz.n.p elatiōis viciū cecidit:iō a ſciētia noiat̄ quā nomē cherub ōſignat: de q̄ dicit apoſtolus p̄me Cozin.8.Sciētia iflat ⁊c.¶ Ad ſecūdum dōm q̄ ſm quoſdā damaſ.loquit̄ recitādo opinionē quorūdā:⁊ nō veritatē aſſerendo.Uel dōz q̄ ēqūis inferiorū ordinū ſit pferri terreſtribus ſm hoc q̄ opationes īmediate exequunt̄:tamē etiam illi qui ſunt ſuperiores terreſtribus p̄ſunt in hoc q̄ iferiores illumināt:⁊ eorum actus dirigūt.¶ Ad tertiū dicēdum.q̄ diuina ordinatio de nulla creatura fruſtrari pōt:qz etiaz ſi deficiat ab vno ordine relabitur i alium ordinē:vt i p̄mo libro dictuz eſt.¶ Ad ūltum dicēduz q̄ angeli nō agunt ſm neceſſitatez nāe.⁊ iō ille i quo ē minor diſpoſitio ad peccatuz pōt plus peccare:⁊ iō peccatū ēt p̄mi angeli ceteris grauius fuit:inquātū i eo minus fuit flexibilitas ad peccādum.

¶ Utr⁹ p̄mi angeli fuerit occaſio peccādi alys. II.

Ad ſecūduz ſic ꝓceditur. videtur q̄ peccatuz p̄mi angeli nō fuerit occaſio peccādi alys:illō.n.q̄ ē deformatū nō pt occaſionaľr mouere ad ſuā imitationē:ſz ſtatim vt angelus peccauit deformatus ē:ergo nō mouit alios ad ſuā imitationē.¶ P̄.nō videt̄ q̄ alys occaſionez peccādi daret niſi trahēdo eos ad conſenſum ſui deſideriy:qō fuit vt ceteris creaturis:ſicut deus p̄ferret;ſz in hoc aly non videt̄ conſenſiſſe: qz vt ſancti dicūt p ſuperbiā peccauerūt:dignius enī ē ſupiori ſubeſſe.i.deo q̄ iferioribus.i.angelis:⁊ illud qō ē dignius ſm eſtimationē ad minus ē magis a ſupbiēte deſideratū ergo videt̄ q̄ ſupior alys non ꝑſuaſerit caſum.¶ P̄.iter alias cauſas vna aſſignat̄ reparatiōis hoīs:qz p aliuz ceciđit vt ſic congrue p aliū reſurgeret;ſz inferiorum angelorum caſus nō ē reparabilis.ergo videt̄ q̄ nō ad ſuggeſtionē ſupiorīs angeli ceciderūt.¶ P̄.ſicut mali p auerſionē ceciderūt:ita ⁊ boni p cōuerſionē cōfirmati ſunt:ſz nō ponitur i bonis angelis vnus cā ꝯuerſionis alterius.ergo vī q̄ nec ponēduz ſit in malis vnū eē cām ruine alterius.

Sz cōtra Apoca.12.dicit̄ q̄ draco de celo cadēs ſecum traxit tertiā partē ſtellaruz:ſz trahere ptinet ad cām aliquo modo mouētē.ergo videt̄ q̄ p̄imus angelus alios ad peccādū ꝯmouerit.¶ P̄.Job.41. dicit̄ de diabolo i figura leuiathan:q̄ ipſe ē rex ſup oēs filios ſupbie:ſz ſm p̄hm.in.5.meta.'Rex dicit̄ p̄mus iquātū mouet p ſuā voluntatē ⁊ iperiū:ſibi ſubiectos. ergo videt̄ q̄ p̄mus angelus alios ad peccādum traxerit.

Reſpōdeo dōm q̄ circa hoc ē multiplex opinio:q dā.n.dicūt q̄ iter peccatū p̄mi angeli et alio⁹ nō attēdit̄ aliqs ordo niſi ſm quātitatē culpe: quia pctū p̄mi angeli ceteris grauius fuit.Sz illud nō vī conueniēs pp hoc q̄ ex modo loquēdi i ſcriptura deſignatur aliq̄ cālitas p̄mi angeli ad pctū alio⁹.Et iō aly dicunt q̄ p̄ceſſit tā grauitate q̄ cālitate ⁊ etiā tēporis duratiōe.Sz hoc vī iconueniēs:qz ſm damaſ.qō ē in boibus mors hoc ē in angelis caſus:vñ ſicut moriētes in pctis ſtatim dānatiōi ſubyciunt̄:ita etiā angelus peccans ſtatim ſuā dānationē accepit ⁊ a bonorū cōſortio ejectus ē.vñ alios nō potuiſſet ad peccādum trahere.¶ Et iō dōm q̄ pctū p̄mi angeli aliorum pctā p̄ceſſit nō tātum quātitate culpe:ſed ēt cālitate:nō tamē duratōe:qō quo cōtingat ſic pōt videri.Ipſe p̄mus angelus.vt dctū ē p̄us:voluit hoc conſequi vt ſicut nā alios p̄cellebat:ita eis quodā mō cā fuiſſet vltimā pfectionē cōſequēdi:⁊ qz ipſe motus deſidery idiuiſibilis fuit:⁊ nō ꝯtinuus:iō p̄ncipiū eius non p̄ceſſit terminum ipſius:⁊ iō motus alicuius cātus ab ipſo:qui incepit in termino eius:ſimul oīno fuit cum ipſo ſm q̄ hoc qō deſiderauit attētauit vt ad actum produceret alys ſuū deſideriū exponēdo:⁊ ſimul cū hoc fuit aliorum viſio ⁊ puerſus deſidery cōſenſus.Et ſimile ꝯtingit i oībus operationibus iſtātaneis:q̄rum vna eſt cā alterius:q̄ ſūt ſimul tēpore:ſicut illuminatio aeris ⁊ viſio coloris:⁊ diſcretio rei viſe etiā quātum ad ſenſibilia per accidens.

Ad primū ergo dōm.q̄ deformitas cōſecuta eſt in p̄mo angelo ex actu ſuo ſimul cum actu aliorum:viſio aūt iferiorum angelo⁹ non ferebat̄ in angelum p̄mū ſm q̄ ex actu in ipſo relinq̄bat̄ deformitas: ſz ſcēam q̄ ex ipſo actus procedebat:que.n.cōiuncta ſunt tempore per actum anime ſeparantur:⁊ p̄cipue quādo vnum naturaliter p̄cedit alterum.¶ Ad ſecundum dicendum.q̄ inferiores angeli etiam per ſuperbiam peccauerunt:⁊ tamen ſuperiori ſubeſſe voluerunt:qō ille obſtabat ſibi:vnde aliquid appetebant ſibyp̄ſis ex quo ſuperbiebant.vt ſcilicet ipſimet ſecundum poſſibilitatem naturalium ſuorum gloriam acquirerent;tamen ſub deo et nō ſub ſuperioribus angelis:⁊ q̄ eam in alios angelos inferiores tranſſunderent ⁊ aliquid appetebāt ipſi ſuperiori in quo ſibi conſentiebant.vt ſcilicet dictam dignitatez aſſequeretur:quia eadē ratio erat de vno ⁊ de omnibus. Et eſt ſimile de illis qui pari ratione ſe habent ad aliquid acquirendum:⁊ ideo omnes in vnum conſpirantes quilibet ſibi et alys deſiderat.¶ Ad tertium dicenduz.q̄ iſta non eſt p̄pria cauſa quare peccatum angeli fuit irremiſſibile:ſed eſt aliqua congruitas vt peccatum hominis magis remedietur.¶ Et p̄terea non eſt ſimile:quia homo peccauit per alium tentantem:ſed inferiores angeli per alium occaſionem p̄ſtantem.¶ Ad quartum dicendū. q̄ conuerſio efficaciam habuit per gratiaz que non eſt ex aliqua creatura:ſed in auerſionem ſufficiēter virtus creature poteſt.¶ P̄terea non eſt a veritate remotuz quin auerſio vnius angeli eſſet occaſio ⁊ exemplum conuerſionis aliorum:immo videtur ex hoc quod dicitur Apocal. .12.Michael ⁊ angeli eius ⁊c.

¶ Utrum angelis post casum cōuenienter assignaꝛ locꝰ.

AD tertium sic ꝓceditur. vī ꝙ inconueniēter assignatur locꝰ ipis angelis malis pꝰ casū. Illi.n. qui ex loco nullā impssionē recipit equalr ꝓuenit oīs locus: sz demones cū sint incoꝛpoꝛee subē non recipiūt aliꝙs impssiones locales ꝛ coꝛpales: qꝛ nec illuminaꝛ lūine coꝛpali nec infrigidaꝛ. ḡ vī ꝙ nihil sit dictu ꝙ eis vnꝰ locꝰ magis ꝙ alius debeaꝛ. ¶ Ꝑ. peccātibꝰ nō debeꝛ nisi locꝰ carceralis: ꝛ penalis: sed scōm pḥm ī zᵒce. ꝛ mū. Pictagoꝛas locū ignis dixit eē carcerē. ḡ vī ꝙ ibi deberēt eē pꝰ pctīn: ꝛ nō in aere. ¶ Ꝑ. locꝰ dz eē ꝓpoꝛtionatꝰ locato: sz demōes per pctīn sunt obtenebꝛati. ḡ vī ꝙ debeaꝛ eis locꝰ circa terrā q̄ē coꝛpus opacū. ¶ Ꝑ. cū demonibꝰ debeaꝛ ꝓpetua pena nō dz eis concedi a deo locus quē desideꝛāt: qꝛ desideriuz cōpletū mitigat penaz. sz demones libēter volūt hic eē nobiscum: vnde leguntꝛ frequēter petiuisse ne ī infernū mittāt̄ur. ḡ vī ꝙ semper debeāt in iferno eē. ¶ Ꝑ. pctīn demonis ē grauiꝰ q̄ꝑ catū hoīs: sz aie dānatoꝝ statim ad inferna descēdūt: nec hic nobiscū remanere ꝑmittunt̄. ḡ vī ꝙ nec demones.

¶ Ꝑ. vt dī Ja. scōo in quadā glo. demōes q̄cūqz vadūt secū ignē iferni poꝛtāt: sz ignis ille cū sit coꝛpalis agit ex necitate nāe. ḡ vī ꝙ ad nos nūq̄ accedāt: qꝛ oīa que circa nos sūt ꝛburereē. ¶ Ꝑ. quozū ē vnū pondus ī coꝛpibꝰ ē vnꝰ locꝰ sicut oīum grauiū cētꝝ ī qō tēdūt suo motu: sed scōm Aug. idē ē amoꝛ ī spiritibꝰ qō pōdus ī coꝛpibꝰ. cū ergo oēs demones ꝑ affcīn vniꝰ vicy peccauerint. vī ꝙ vnus

Sed contra locꝰ tīn eis debeaꝛ est quod in littera dicitur.

Respondeo dōm ꝙ āgelo scōm suā cētiā locꝰ non debetur: vt ī ꝓio libꝛo dcīn ē. di. 37. Sed solū quātū ad opatiōem vel ꝑ modū ꝛgruētie: sicut i ope ꝓtēplatiōis vl ꝑ modū necitatis: sic ī his q̄ circa nos opanr: opatio aūt angeli scōm nāz suā cū sit ītellectual' subaē ꝓtēplari. vī oēs ī loco ꝓtēplatiōi cōgruēti. s. in celo empꝛreo creati sūt: opatio aūt glie nō differt ab opatiōe nāe coꝝ: nisi sic pfectū ab impfcō. Et iō idē locꝰ debeꝛ angel' ꝺditis ꝛ gliosis. sed quātū ad statū culpe vl miſie ꝑt coꝝ opatio triplr attēdi: aut scōm lucē nāe que in eis remansit q̄nis obtenebꝛata ꝑ pctīn: vel q̄tū ad culpe tenebꝛas. et sic debeꝛ eis locꝰ tenebꝛosus ꝛ penalis: vl q̄tū ad ordinē dine sapiētie quo ex coꝝ malicys bonū elicīt: cā. s. nostri exercity: ꝛ q̄tū ad hec tria ꝓpetit eis aer: precipue quātū ad mediā sui ptē: qꝛ inq̄tū ē diaphonus ꝑ nām lucis ꝓsonat coꝝ nāe pfecte: q̄tū aūt ad turbulētiā competit eis: vt penalis ꝺ culpā: inq̄tuz vero ꝑpinquus nobis ꝓpetit ad exercitiū. Sed iferni locꝰ cōpetit eis ꝓtra culpā inq̄tū ē hoꝛridus ꝛ tenebꝛosus: nostra aūt habitio ꝓpetit eis ꝑ nostrum exercitium

Ad primum ḡ dōz: ꝙ nō dicūtur eē ī loco: q̄si ex loco coꝛpali aliqd ꝛcipiētes: sed q̄si circa locū opantes aliqd ꝓꝛietatibꝰ loci ꝓsonuz. ¶ Ad scōz dōm: ꝙ iter alia coꝛpa gñabilia ꝛ coꝛruptibilia ignis ē subtilissimus ꝛ plus hīt de luce: vī angelis obtenebꝛatis nō ꝓpetit: vī magis deꝰ ꝛ boni āgeli scōm metapHoꝛas ab igne sūptas describūtur: vt dicit Diony. ī fine celestis Dierarchie. Pictagoꝛas aūt logr de igne quē ī medio vniuersi pōebat ibidē dr: ꝛ būc nos dicimꝰ eē ignē iferni q̄ē hoꝛridus ꝛ tenebꝛosus ꝛ locꝰ penalis demonū. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ ps aeris iuxta terrā ē lucidioꝛ ꝛ calidioꝛ ea que ē in media regione aeris: qꝛ ex reflexiōe radioꝝ solis multiplicatur splēdoꝛ ꝛ caloꝛ in aere: q ē iuxta terrā. vndeva poꝛes resoluti ex aqua ꝛ terra eleuāt̄: ꝛ vbi inueniꝛ mioꝛ caloꝛ ꝑ distantiaz a loco reflexionis vapoꝛ ille dimittitur nāe sue vnde ifrigidatur ꝛ cōdēsatur: sic aq̄ calefacta sepata a calefaciēte: ꝛ ꝑ hoc locꝰ ille ē frigidꝰ ꝛ tenebꝛosus ꝛ exinde ōscēdūt pluuie ꝛ grādines ꝛ venti ꝛ hȝ. Et iō rō supponebat falsum. ¶ Ad q̄rtū dōm ꝙ ex B ꝙ circa nos sunt nullo mō coꝝ pena minuiꝛ nisi ꝙ sibi pēale esti mant nō posse nobis nocere: sicut q̄ñ in inferno sunt.

¶ Ad qntū dōm erroꝛ grecoꝝ ē ponētiū nullā aiam ante diē iudicy neq̄ in infernū neq̄ in celū ire: ꝛ est deriuatus a fabulis pictagoꝛicis ꝛ poetaꝝ: qui ponebāt aīas occisoꝝ circuire sepulchꝝ vsq̄ ad vindictam moꝛtis: ꝛ iterum nō redire ad comparē stellā añ ꝓpletū periodū vite que ante terminū ī nā moꝛte finita est. ¶ Sed ꝙ statim aīe dānatoꝝ ad inferna descendant: ꝓbaꝛ in littera ex iustis: qui illuc descēdebāt. ꝛ Job. Ducunt ī bonis ꝛc̄. Luce. iȝ. Moꝛtuus ē diues ꝛc̄. ¶ Et sīr ꝙ sancti statim ī celos ascēdāt ꝓbatur: ex hoc qō dr zᶜ coꝛinth. ȝ. Scio eniz ꝙ si terrestris ꝛc̄. Et tīn vtriq̄ circa nos aliqīn apparent ad vtilitatē nr̄am: sicut angeli beati huc ad nos accedūt. nec ē sīle de aīabus damnatoꝝ ꝛ demonibus: qꝛ demōes scōm gradū nāe sue ꝓstituti erant supra nos: vt ex eis aliq̄ vtilitas nob ꝓueniret: nec B oīno ꝑ eoꝝ peccatuz depire debuit: vī dati sūt nobis in exercitium qō aīabꝰ non cōpetit. ¶ Ad sextū dōm ꝙ quidā dicūt penam sensibilez iꝑoꝝ demonū dilatā eē vsq̄ ad diē iudicy: sz B vr eē ꝛ cōtra sctoꝝ auctoꝛitates: ꝛ ꝓtra rōnem dīne iusticie: q̄ statī aīas dānatoꝝ pene infernalis ignis adiudicat: quarū tīn pctīn non ē maius peccato ōmonū. ¶ Et ideo aly dicūt ꝙ in igne ifernali semp ardēt: quē ēt semp secū deferūt: non tīn ignis ille alia coꝛpa cōburit: qꝛ agit vt instrm dīni iusticie in illa tīn que ad talez penā adiecta sūt. Sz cū sint incoꝛpoꝛei nō vī ꝑbabile ꝙ ignē coꝛpalē secū depoꝛtent. Uñ dōm ꝙ semp igne infernali ardēt: non tīn eis sp pñte scōm locū: qꝛ nō agit coꝛpali mō calefaciendo ꝛ desiccādo: sed mō spūali. vnde nō regriꝛ determinata distantia sicut in actiōe coꝛpali. ¶ Ad septimū dōz. ꝙ dcā tria loca debētur cuilibet demoni scōm diuersas conditiones: vt dictum est.

¶ Utrum in demonibus sit ordo.

AD quartū sic ꝓceditur. vī ꝙ ī demonibus nō sit ordo. dr enim Job. io. ꝙ in terra miserie ꝛ tenebꝛaꝝ nullus ordo: sed sempiternꝰ hoꝛroꝛ inhītat: illius aūt tetre demones sunt in cole. ergo in eis non est aliquis ordo. ¶ Ꝑ. in ꝙbuscunq̄ ē ordo ꝓlationis est aliq̄ ꝺcordia pacis. sz demones videtur eē discoꝛdes: qꝛ vt dr ꝓuer. ii. Inter supbos sp sr̄ iurgia. ḡ ꝛc̄. ¶ Ꝑ. ordo ꝓlationis cuiuslibet ē scōm aliquā regulā iuris: sed volūtas dōmonum nullo iure dirigi pōt: ḡ nō pōt in eis eē ordo prelationis. ¶ Ꝑ. supioꝛes demones grauiꝰ peccauerūt scōm ꝙ nālia melioꝛa acceperāt ꝑ que stare posset: sz illi ꝙ magis peccauerunt grauiꝰ debent puniri. ḡ nō vī ꝓbabile ꝙ prelatiōem sup alios acceperint. ¶ Ꝑ. inter hoīes dānatos nō ponitur aliꝙs ordo ꝓlatiōis: sz hoīum dānatoꝝ ꝛ dōmonū ē vna dānatio. ḡ vī ꝙ nec ī dōmōibꝰ sit aliꝙs ordo.

Sed contra ē qō dr Job. iȝ. de squamis leuiathā per q̄s mēbꝛa diaboli significantur: ꝙ vna vni adheret ꝛc̄. ḡ vī ꝙ sit inter eos aliqua concoꝛdia ꝛ ordo prelationis.

Respondeo dicēdū ꝙ ordinē ꝓlatiōis in demōibus eē ꝛgruit coꝝ nāe: dīne sapie: et ꝓprie negtie. Ex nā eni gdā alys supioꝛes fuerunt: ꝛ ga pctīn nām nō tollit: ꝓsegr̄ vt ēt post pctīn quidā alys superioꝛes remaneant. Ad sapiaz ēt dīnā ptinet: vt que ab eo sūt ordinata sint ab eo a quo oīs ptās est: vt dr ad Roꝛ. iȝ. Et iō ptās demonū ad exercēdū hoīes ꝛ puniendū dā-

natos:a deo est:ꝛ iō ordiata per gradus ꝓlationis dz esse. Silr ex nequitia sua būano generi aduersant:amicos ät eē eos q̄ vnⁱ⁹ inimici sunt ꝓseqūt:ꝛ iō vt magis hoib⁹ noceant q̄si adinuicē ꝓsiderāt:vt ꝓcorditer ꝛ ordiate impugnent.

Ad primuz g̃ dōz.q⁹ ibi oīo remouebit ordo in finē btitudinis a quo irrecuperabilr ceciderūt:erit tñ in eis ordo ptātis q̄ magis a deo q̄ ab ipsis ē. ¶ Ad 2ᵐ dōm.q⁹ quātū in ipis eēt demōes nūq̄ ꝓcordiā hērent:sz ad aliqd vnū efficiendū ꝓcordāt: nō enī ē ꝓbabile q⁹ benivolētiā aliquā adinuicez hēant: sz solū ꝓcordiā ad actū aliqué. ¶ Ad 3ᵐ dōm:q⁹ sīc ī quolibet malo oz aligd boni remāere cū nō totū p malū corrumpat:ita ēt in actib⁹ iniustīcie pōt aligs ordo iuris remanere:sīc pz in latronib⁹ q alios iniuste spoliātes inter se aliquā formā iustīcie hñt dū sibi inuicē fidē seruant:ꝛ ita ī demonib⁹ eē pōt. ¶ Ad q̄rtū dōm.q⁹ p ptātē hītam in nullo eoꝝ pena mitigat gn poti⁹ quāto sunt supiores offō tāto ēt graniori subtī tormēto.vnde dr sapie 6⁰.Potētes potēter cor.tē.nec ptās eis datur in ꝑmiū:sz ī dine sapie obsequiū. ¶ Ad qntū dōz.q⁹ hoīes nō sunt sibi inuicē ꝓeminētes fm ordinē nāe:ꝛ ēt nō ordinat dānati in exercitū aliorum vel in punitiōem:ꝛ ita nō ē simil rō de demonibus ꝛ hominibus.

¶ Utꝝ demōes g vincūt a scis detrudūt in infernum.

Ad quintū sic ꝓceditur.Ur q⁹ demones g a sanctis vincūtur non retrudātur in infernū.Infligere enī penam ei qui i in pugna succūbit est incitare ad acrius impugnādū:sz hoc non ptinet ad dei misericordiam.g̃ tē. ¶ Preterea.xps efficaci⁹ vicit suuz tētatorem q̄ aly sancti:sed lucifer qui xpm tentauit nō est oīno a tentationis officio seclusus:q̄ tpe antixpi grauissime hoīes tētabit.ergo multo min⁹ aly. ¶ ℙ. quāto pauciores sunt tētatores tanto leuior est tētatio.cum ergo cōtinue a sanctis aliqui demones vincātur:si a tentatione qui vincūtur cessarent in fine mūdi leuissima esset tētatio qō falsum ē.ergo ꝛ primū. ¶ ℙ.demones sūt ordinati a deo ad nrm exercitium.si g oīno a tētatiōis exercitio cessarēt oīno ad nihil ordinati eēnt:qō non competit diuine sapientie:quia nihil inordinatū religt.g̃ tē.

Sed contra pugnātib⁹ dz institui equalis conditio a iusto iudice:sed demones nos vincētes nrm exercitiū minuūt.g̃ vr q⁹ silr sit ecōuerso. ¶ ℙ.hoc pōt ꝓbari ex iustīcia humana que pugilez victum ad pugnam vlterius non admittit.

Reſpōdeo dōm.q⁹ oēs ꝓcedūt demonem victum aliquo mō a tētatiōe cessare:sed circa hoc.ſ.qualr cesset:sunt tres opiniones.Quidā enī dicūt q⁹ hoc mō repellit q⁹ nec ipm nec aliū tentare possit:nec de eodē nec de alio peccato. ¶ Quidā vō dicūt q⁹ pt tētare de alio peccato non aūt de eodē:nec ipm vincētem nec alios:ꝛ he due ponūt ī lra.Aly vero dicūt q⁹ ex quo aliquis pfecte de vno vitio demonē tentantē vincit:nec pōt de eodē vicio ab eo tētari:sed de alio pōt:alios autē tētare pōt:ꝛ de eodem vicio ꝛ de alio;hec aūt pō habet cām magis manifestā:q̄ iste dr pfecte diabolū vincere de aliquo vicio in quo oīno vincūtur passiōes ad vicium illud inclinātes sicut ē ī illis in quib⁹ acquiritur habitus virtutis ꝓsuetudinalis:ꝛ tūc nō remanet magna ꝓmptitas ad peccatū illud.ꝛ iō a diabolo nō tentatur de h̄ peccato qui vires eius cognoscit.alia aūt opinionū rō pōt eē:quia cum charitas bona opera coīa faciat in tota ecclesia ex victoria vnius oēs aliquod cōmodū reportant dum eoꝝ hostes vincūtur.Quid tñ boꝝ verius sit ignotum ē:q̄ nec rōne nec auctoritate multū confirmari pt.

Ad primum g̃ dōm:q⁹ demonū volūtas semp manet ī eadē obstinatiōe ad nocēduz hoīb⁹:ꝛ iō magis prodest q⁹ remoueātur a pugna:q̄ per hoc potestas ipugnādi cōpescit quoꝝ iniqua voluntas nō minuitur:nec augetur. ¶ Ad scōm dōm.q⁹ illi q ēt ponūt demones ab oī tētatione cessare intelliguntur ad tēpus determinatuz post qō itez ad pugnam redeūt: ꝛ p hoc pz responsio ad tertium. ¶ Ad q̄rtū dōm.q⁹ malū eoꝝ sp ē ordinatū per penā quā ꝛ ipi sp sustinēt:ꝛ ī infero dānatis infligūt. ¶ Expositio textus.

Draco de celo cadens tē.per draconē itelligitur ipse lucifer:per caudā suasio qua alys suū desiderium expressit:p stellas angeli nāli luce fulgētes q̄ꝝ tertia pars cecidisse dr nō quātum ad numerum:sed quātuz ad qualitatē:q̄ qui remāserūt sunt deo adherētes assistēdo:ꝛ ministrādo ꝛ alys p auersionē ceciderūt. (Aduersus ꝓncipes ꝛ ptātes tē.) Sciēdū q⁹ q̄uis ꝓbabile sit aliques cecidisse de singulis ordinibus nō tñ demones nominant ab illis ordinib⁹:quoꝝ noīa sumūtur ex donis gr̃e gratū faciētis:sicut seraphin. noīant ab incēdio charitatis ꝛ troni ab inhabitatiōe diuina:sed ab alys quoꝝ noīa sumūt ex gratys gratis datis que ad sciam ꝛ potētiā pertinēt.(At q̄diu durat mūdus tē.) Utra semper remanebunt in diuerso gradu natureꝛ pene:ergo semper remanebit ordo.Et dōm q⁹ dr cessare prelatio bonorum ꝛ malorum spūum quantū ad actus q̄s nos circa exercēt vl custodiēdo vel tentando.

¶ Qz boni angeli sint a deo cōfirmati per gr̃az vt peccare nō possint:ꝛ mali ita obdurati ī malo:vt bñ vinere nequeāt. ¶ Bistin. VII.

Supra dictum ē q⁹ angeli qui pstiterunt p gratiā dei ꝓfirmati sūt:ꝛ qui ceciderunt a gratia dei deserti sunt:ꝛ boni quidē in tñ ꝓfirmati sūt per gratiā q⁹ peccare nequeūt. Mali vero p maliciam adeo sunt obstinati:q⁹ bonā volūtatē bñe siue bene velle nō valent:et si bonū sit qō aliquādo volūt. Volūt.n.aliqñ aliquid fieri quod deus vult fieri:ꝛ vtiqz illud bonuz est ꝛ iustum fieri nec tñ bōa voluntate illud volūt nec bene illud volūt.

¶ Qz vtriqz liberum arbitrium habent;nec tñ ad vtrunqz flecti possunt.

Sed cuz nec boni peccare possint:nec mali bñ velle vel bene opari:vī q⁹ iaz nō hēant libez arbitriuz:q̄ in vtrāqz partē flecti nō possunt:cū libez arbitrium ad vtrūqz se hēat. Uñ Hiero. in tractactu de prodigo filio dicit.Solus de⁹ ē in quez pctm̃ cadere nō pt.cetera cū sint liberi arbitrij in vtrāqz partē flecti possunt.Hic dicere vī q⁹ oīs creatura in libero arbitrio cōstituta:potest flecti ad bonū ꝛ ad malū.Qz si est :ergo ꝛ boni angeli ꝛ mali ad vtrūqz flecti possunt:ergo ꝛ boni possunt fieri mali:ꝛ mali boni. Ad qō dicimus:q̄ boni tanta gr̃a confirmati sunt:vt nequeant fieri mali:ꝛ mali adeo ī malicia ob-